

סוקראטס והסופיסטים: המאבק על מהות התבונה ביוון
Socrates and the Sophists: The Struggle over Reason in Greece
סמינר לתלמידי תואר ראשון סמסטר א' תשע"ו

ד"ר אנדי גרמן (agerman672@gmail.com)

הרצאה – ימי ב', בנין 90, חדר 145

שעות קבלה: בימי שני ושלישי בתיאום מראש עם המרצה

בדיאלוגים של אפלטון מופיעות הגדרות רבות לסופיסטים, רובם, צריך לומר, השמצות. סוקראטס כינה אותם "יודעי כל" (בתרגום בוטה יותר: "חוכמולוגים"), חקייני האמת, מכשפים, חנפני ההמונים, סוחרים של אמונות ודעות, ועוד. למרות זאת, בדיאלוגים הוא נראה שוב ושוב בשיחה איתם, משקיע את מלוא מרצו בניסיון לעמוד על טיבה של התנועה הסופיסטית, שפרצה לתודעה היוונית והשאירה חותם עמוק בה, ובכל התרבות המערבית בעקבותיה. בקורס ננסה להבין מי היו הסופיסטים, ומדוע אפלטון ראה בהתמודדות מולם משימה עילאית לכל מי שחפץ בהגנה על האפשרות של חיים תבוניים.

Socrates and the Sophists: The Struggle over Reason in Greece

The Platonic dialogues contain any number of definitions of sophists, most of them derogatory. Socrates refers to them as "all-wise" (in the unflattering sense of "wise guys"), imitators of the truth, sorcerers, flatters of the masses, opinion-makers, etc. And yet, the dialogues portray him again and again in conversation with them, exerting himself in trying to understand and assess the phenomenon of sophistry, which burst into Greek consciousness and left a deep mark on it and the whole Western tradition that follows from it. We will try to understand who the sophists were and why Plato saw the confrontation with them as one of supreme tasks for anyone who wishes to justify the possibility, and goodness, of the life of reason.

דרישות קדם לקורס: השלמה בהצלחה של המבואות לפילוסופיה יוונית א + ב

מטלות הסמינר:

נוכחות לפחות ב- 11 מתוך 13 ההרצאות הינה **חובה** עפ"י תקנון האוניברסיטה
קריאה והכנה של החומר הרלוונטי לכל שבוע ושבוע
הגשת עבודת אמצע סמסטר (עד 5 עמודים אורכה): 25%
הגשת עבודה סמינריונית (נושא והנחיות והאורך יפורסמו במהלך הסמסטר): 75%

חומרי קריאה: רשימת הקריאה מצורפת בסוף הסילבוס. למען הסר ספק, מובהר כי על התלמיד/ה מוטלת החובה ה**בלעדית** להשיג את חומר הקריאה ולהכין אותו להרצאה ולתרגיל.

** ייתכנו שינויים קלים במהלך הסמסטר בחומר הקריאה שיושת על התלמידים, לאור הדינמיקה בשיעור וקצב ההתקדמות. ברם, בכל מקרה כמות העמודים שיוקצבו לקריאה שבועית לא תשתנה.

כמו כן יש **חובה חמורה** להגיע לשיעור כשחומר הקריאה לאותו יום נמצא אתכם, בין על כתב ובין על המסך.

מבנה הקורס (ייתכנו שינויים):

שיעור	נושא ההרצאה	חומר הקריאה
1 26.10.15	הערות פתיחה: הסופיסטים ותולדות הרוח ביוון	
2 2.11.15	הפרגמנטיים של פרוטאגוראס וגורגיאס - ערעור על חשיבה והווייה	- G.B. Kerferd, <i>The Sophistic Movement</i> , 42-58 - Fragments of Parmenides (PDF) - Sprague, <i>The Older Sophists</i> , 3-28 (Protagoras) - Sprague, <i>The Older Sophists</i> , 42-46 (Gorgias, "On What is

אוניברסיטת בן גוריון בנגב – המחלקה הפילוסופיה

Not") (על הלא-הווה) -Sprague, <i>The Older Sophists</i> , 50-54 (Gorgias, In Helenam Laudatio) (בשבחי הלני)		
Sprague, <i>The Older Sophists</i> , Antiphon (קטעים נבחרים) תוקידידס, <i>המחלמה הפלופונסית</i> , III: 38-48, V: 85-111	Nomos and Physis אצל הסופיסטים וביוון בכלל	3 9.11.15
יש לקרוא את כל הדיאלוג "פרוטאגוראס" (שנמצא בשמורים), לשבוע למרות שנטפל רק בחלקו. אי אפשר להבין את חלקי הדיאלוג בלי לראות אותו שלם	אפלטון – פרוטאגוראס I מנון 90b-95a (הקטע על אניטוס)	4 16.11.15
	אפלטון – פרוטאגוראס II	5 23.11.15
Thomas Chance: <i>Plato's Euthydemus – On What is and is not Philosophy</i> (קטעים נבחרים שייקבעו ע"י המרצה) David Roochnik, "The Serious Play of Plato's Euthydemus" (PDF)	אפלטון: אויטידמוס – לוגוס, זמן, נפש	6 30.11.15
Aristotle, <i>Sophistici Elenchi</i> ("On Sophistical Refutation") Sprague, "Euthydemus Revisited" (הטקסט יונח בשמורים. מספרי עמודים מדויקים יימסרו בהמשך)	אפלטון: אויטידמוס II – לוגוס, זמן, נפש	7 7.12.15
מועד הגשת עבודת אמצע הסמסטר – 8.12.15		
האיגרת ה-VII: יש לקרוא את כל האיגרת השביעית כדי להבין את ההקשר, אך הדיון שלנו יתמקד בשורות 341b- 345a פיידון 88c8-102a3	אפלטון על הפנים הכפולות של לוגוס באיגרת VII וב-פיידון	8 14.12.15
H.G. Gadamer, <i>Dialectic and Sophism in Plato's Seventh Letter</i> (בשמורים)		
Marina McCoy, "The Competition between Philosophy and Rhetoric in the <i>Gorgias</i> ", p. 85-111 in <i>Plato on the Rhetoric of Philosophers and Sophists</i> (PDF)	אפלטון: גורגיאס I (עד שורה 481c) – על אומנות הרטוריקה וערכה	9 21.12.15
האפולוגיה של סוקראטס הפוליטאה ספר I (השיחה עם תראסימאכוס): 336B-עד סוף ספר I פיידרוס 257c-סוף הדיאלוג	הרטוריקה הסופיסטית בפרקטיקה הסוקראטית	10 28.12.15
שיעור מבוטל עקב התנגשות לוח		
		11 4.1.16
	אפלטון: גורגיאס II (השיחה עם קאליקלס) על נומוס ופיזיס, סופיסט ופוליס הפוליטאה ספר I (השיחה עם תראסימאכוס) - 336B-סוף ספר I הפוליטאה, VI , שורות 491-494	12 11.1.16
	מיהו סופיסט? מיהו פילוסוף?	13 18.1.16

*** מועד הגשת העבודה הסמינריונית ייקבע בהמשך בהתאם להנחיות הפקולטה ***
*** נא תשומת לבכם: בניגוד למבחנים, אין דחיות או מועדים נוספים בהגשת עבודות! ***

רשימת קריאה:

טקסטים סופיסטיים: אנחנו נתמקד בטקסטים של פרוטאגוראס וגורגיאס

The Older Sophists, ed. Rosamund Kent Sprague (Columbia: University of South Carolina Press, 1972. (עותקים סרוקים של הטקסטים הרלוונטים יועלו לאתר הקורס)

טקסטים אפלטוניים: את כל הדיאלוגים של אפלטון ניתן לקרוא בעברית בתרגומו של יוסף ליבס (עותק מכל כתבי אפלטון מונח בשמורים בספריית ארן), אבל צריך להודות שרמת התרגום איננה מספקת בלשון המעטה. לכן אני מאד ממליץ, למי שמסוגל לכך, לעבוד עם התרגומים הבאים באנגלית:

Socrates and the Sophists: *Plato's Protagoras, Euthydemus, Hippias Major and Cratylus*, translated by Joe Sachs (Focus Philosophical Press, 2011)(עותק בשמורים בספריית ארן)

Plato's Gorgias and Aristotle's Rhetoric, translated by Joe Sachs (Focus Philosophical Library, 2009)(עותק סרוק יועלה לאתר הקורס)

Plato's Republic, translation by Alan Bloom, Basic Books, 1968, 1991(עותק יונח בשמורים)

Plato's Apology of Socrates, translated with notes by Thomas G. West and Grace Starry West (Ithaca: Cornell Univ. Press, 1984)(עותק סרוק של הדיאלוג יועלה לאתר הקורס)

Plato, "Letter VII", in *The Platonic Epistles*, trans. J. Harward (Cambridge: Cambridge University Press, 1932)

טקסטים אריסטוטליים:

Aristotle, *Sophistici Elenchi* ("על הפרכות הסופיסטיים") – (עותק של המסה הזו יונח בשמורים)

ספרות משנית:

Chance, Thomas. *Plato's Euthydemus: An Analysis of What is and Is Not Philosophy*. Berkeley: University of California Press, 1992.

De Romilly, Jacqueline. *The Great Sophists in Periclean Athens*. Translated by Janet Lloyd. Oxford: The Clarendon Press, 1992.

Gadamer, Hans Georg. "Dialectic and Sophism in Plato's Seventh Letter." In *Dialogue and Dialectic: Eight Hermeneutical Studies on Plato*. Translated with an Introduction by P. Christopher Smith, 1980.

Kerferd, G.B. *The Sophistic Movement*. Cambridge: Cambridge University Press, 1981.

McCoy, Marina. *Plato on the Rhetoric of Philosophers and Sophists*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008.

Roochnik, David. "The Serious Play of Plato's Euthydemus." *Interpretation*, 18, no. 2 (1990-1991): 211-232.

Strauss, Leo. "On the *Euthydemus*." In *Studies in Platonic Political Philosophy*. Chicago: University of Chicago Press, 1983.

Sprague, Rosamund Kent. "The *Euthydemus* Revisited." In *Plato: Euthydemus, Lysis, Charmides. Proceedings of the V Symposium Platonicum*, edited by Thomas Robinson and Luc Brisson, 3-19. Sankt Augustin, Academia Verlag, 2000.